

Konferenca je dosegla svoj namen

Na pobudo slovenskih predstavnikov iz videmske pokrajine (iz Benečije, Režije in Kanalske doline) so predstavniki političnih in kulturnih organizacij, v katerih se udeležujejo Slovenci v Italiji, priredili v ponedeljek, 16. t. m., v Vidmu tiskovno konferenco, na katero so poleg predstavnikov tiska povabili tudi poslance, senatorje in deželne svetovalce iz Furlanije Julijske krajine. Bližnji povod za sklicanje takšne konference je dalo dejstvo, da je vlada črtala iz osnutka finančnega zakona za leto 1988 postavko, ki je predvidevala finančna sredstva za izpolnjevanje obveznosti v zvezi z zakonsko zaščito slovenske narodne skupnosti v Italiji.

O trenutnem položaju slovenske manjšine je na tiskovni konferenci spregovoril dr. Ferruccio Clavora. Med drugim je ostro grajal črtanje že omenjene postavke iz osnutka finančnega zakona, ker je to znak, da pri osrednji vladi ni volje za ureditev slovenskega manjšinskega vprašanja. Govornik je zato v imenu vseh slovenskih predstavnikov zahteval, naj se v novi finančni zakon spet vključi postavka v zvezi z manjšinsko zaščito, vlada in parlament pa naj nadaljujeta razpravo o zakonski zaščiti slovenske manjšine in poskrbita, da se to vprašanje čimprej pošteno in pravično uredi. Dr. Clavora je omenil tudi vsoto iz letošnjega finančnega zakona — menda znaša 5,6 milijarde lir — in naglasil, da bi se ta lahko takoj potrošila za potrebe manjšine na kulturnem področju (v poštev prihaja predvsem Slovensko stalno gledališče).

Tiskovna konferenca je po mnenju prirediteljev dosegla svoj namen, saj so se je udeležili kvalificirani predstavniki vseh treh glavnih italijanskih strank (DC, PSI in PCI) in so nekateri — komunisti in socialisti — tudi živahno posegli v razpravo. Nudila se je torej priložnost, da so zlasti predstavniki zakonodajnih zbornic spoznali, kaj slovenska manjšina v Italiji zahteva in kako je ta manjšina enotna, kadar gre za njene temeljne koristi. Prav v tem tudi vidimo glavni pomen zadnje konference v Vidmu, ki je med drugimi jasno potrdila veljavnost načela enotnosti v raznolikosti, ki je in ostane ena temeljnih smernic v prizadevanjih naše manjšine za obstoj in vsestranski razvoj.

Evropski parlament za manjšinske pravice

Dne 30. oktobra letos je evropski parlament sprejel posebno resolucijo o jezikih in kulturnih etničnih manjšin in dežel Evropske gospodarske skupnosti. Ta dokument je velikega pomena za vse manjšine v okviru EGS, zato je prav, da si ga na kratko ogledamo.

V uvodnem delu se dokument naslanja na predloge raznih manjšinskih evropskih poslancev. Med temi so zlasti Columbu (PSd'Az — skupna manjšinska lista v Italiji), na belgijska flamska poslanca v Kuipers (sestavljalec znanega dokumenta o tej problematiki) in Vandemeylebroucke, na še dva evropska poslance iz Furlanije Julijske krajine (ta sta demokratizirani Mizau in komunist Rossetti) ter na nekatere druge načelne listine, kot so npr. tista o deželnih jezikih in Listina o pravicah narodnih manjšin. Posebej se opozarja na načela o manjšinskih pravicah, ki so jih potrdili tako Združeni narodi kot Evropski svet. Prav tako resolucija obžaluje dejstvo, da Komisija (izvršni organ EGS, op. ur.) do sedaj še ni ničesar naredila za udeležitev prej omenjenih resolucij.

Po tem uvodnem delu dokument preide na svoje predloge in zahteve, ki jih seveda naslavlja na izvršni organ EGS in na vladne organe posameznih držav-članic. Najprej zahteva, da države članice pravno priznajo svoje manjšine, nato pa naj iste

— če njihove ustave že načelno priznavajo manjšinsko zaščito — tudi dejansko uresničijo ta načela. Nadalje podpira prizadevanja Evropskega sveta pri oblikovanju Evropske listine o deželnih in manjšinskih jezikih. V nadaljevanju se resolucija evropskih poslancev specifično zaustavlja ob problemih šolstva, upravnih in sodnih odnosov, javnih občil, kulture in gospodarsko-socialne stvarnosti.

V šolskem okviru se dokument zavzema za uradno ustanovitev manjšinskih šol. Posebej se tudi tu poudarja potreba po vzgoji učnega kadra za omenjene šole. Nadalje dokument določa, da je treba poskrbeti za priznanje diplom in učnih naslovov posameznih držav članic in za medsebojno izmenjavo učnega osebja.

Važno poglavje predstavlja vprašanje rabe jezika. Tako naroča parlamentarna resolucija, naj države članice »zajamčijo neposredno z zakonskimi določili rabo deželnih in manjšinskih jezikov, v prvi vrsti v krajevnih upravah tistih stvarnosti, v katerih so prisotne manjšine, nato naj spremenijo določila državnih zakonodaj in diskriminacijske ukrepe v odnosu do manjšinskih jezikov, kot je izraženo v resoluciji evropskega parlamenta o poostrenju fašizma in rasizma v Evropi.« Prav tako naj se zajamči uporaba manjšinskega jezika v

nadaljevanje na 2. strani ■

Ni opravičil za neizpolnjevanje obvez

Nobeno utemeljevanje s finančnimi težavami ali varčevalnimi ukrepi ne more opravičiti črtanja postavke v novem finančnem zakonu, ki naj bi krila bodoči zakon o globalni zaščiti in druge ukrepe v korist Slovencev v Italiji. To stališče je potrdilo deželno tajništvo Slovenske skupnosti na svoji zadnji seji. Zaščita Slovencev je ustavno načelo in mednarodna obveznost Italije, ki že štiri desetletja čaka na izpolnitev. Odpravljanje finančnega kritja je zato korak nazaj in dokaz slabe politične volje pristojnih oblasti.

Slovenska skupnost bo zato nadaljevala s pobudami za rešitev problema. Nanj je svojčas že opozorila manjšinske parlamentarce. To bo prišlo do izraza tudi s pobudami, ki so izraz akcijske enotnosti Slovencev v Italiji.

Na seji, ki jo je vodil deželni tajnik Jevnikar, je bilo poudarjeno, kako italijan-

ske oblasti zaostajajo za Evropskim parlamentom, ki je pred kratkim odobril jasno resolucijo o pravicah manjšin.

Načelnik svetovalske skupine Ssk v Kraški gorski skupnosti Tul je poročal o upravnem sporazumu, po katerem je tudi slovenska stranka udeležena v vodstvu te krajevnih uprave, da bi čimbolj koristila domačemu prebivalstvu na Krasu. V upravnem odboru zastopata Ssk Alojz Tul in Branko Černic.

Večji del se je bil posvečen vprašanju organizacijske krepitve Ssk v času pred izredno pomembnimi volitvami, ki bodo spomladi zajele deželni svet, pokrajinska sveta v Trstu in Gorici, tržaški občinski svet, rajonske svete na Tržaškem in še nekatere druge občine. Govor je bil o strankinem tisku, pobudah deželne svetovalske skupine Ssk, predstavitvi novega osnutka Ssk o globalni zaščiti, stikih s strankami manjšin in delu v deželni koaliciji.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 22. novembra, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.20 Koledarček; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.15 Mladinski oder: »Oblaki na potepu«; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nediški zvon; 15.30 Šport in glasba; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 23. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Zgodbe vandrova, orjunaša in narodnega revolucionarja Lipe ta Kosca; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Ko mladost ni le norost; 12.30 Jezik mladih; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Zborovska glasba; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Oroski koticček: Presodi - razsodi!; 15.00 Bralni roman: Fran Saleški Finžgar: »Pod svobodnim soncem«; 41. nadaljevanje; 15.10 Pogledimo v mladostnikov svet; 15.40 Mi mladi: kje smo, kaj delamo, kako doživljamo; 16.00 Poezija slovenskega zapada; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 24. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Zdravilne rastline in sadni sokovi; 12.00 Naša dobra stara kuhinja; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Govorimo o glasbi!; 15.00 Bralni roman: Fran Saleški Finžgar: »Pod svobodnim soncem«; 42. nadaljevanje; 15.30 Kuharska potovanja; 16.00 Gastronomska kultura skozi tisočletja; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Boris Pahor: »V labirintu«; roman; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 25. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 »Bom naredu stazice« - oddaja iz Kanalske doline; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Zdravnik in pacient; 12.00 Zrcalce, zrcalce, povej!; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Moški zbor »Igo Gruden« iz Naborine; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Od Milj do Devina; 15.00 Bralni roman: Fran Saleški Finžgar: »Pod svobodnim soncem«; 43. nadaljevanje; 15.30 V svet knjige; 16.30 Ko zvezde zableščijo; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Tržaška pisma Vuka Karadžića; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 26. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Duško Jelinčič: Odhajanja; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 15.00 Bralni roman: Fran Saleški Finžgar: »Pod svobodnim soncem«; 44. nadaljevanje; 16.00 Poezija slovenskega zapada; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Vokalna skupina »Canticum« iz Szegeda na Madžarskem; 18.00 »Krvavo polje, brezmenjeno gorje!«; Prva svetovna vojna in begunci s soške fronte; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PETEK, 27. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.30 »Iz tišine glas« - pogovori z ustvarjalci; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Zborovska glasba; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Oroski koticček: Po svetu z raketo, piše Vera Poljšak; 15.00 Bralni roman: Fran Saleški Finžgar: »Pod svobodnim soncem«; 45. nadaljevanje; 16.00 »Krivi preproki«; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 28. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Človek in okolje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Rožice te čaninane«; 15.00 Drugi program; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Pozabljeni smeh. Janko Kersnik: »Berite novice«; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart. Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Evropski parlament za manjšinske...

■ nadaljevanje s 1. strani

decentraliziranih službah osrednje oblasti. Poleg tega naj se zagotovi uradna uporaba priimkov in krajevnih imen v zadevnih jezikih. Zanimiva je zahteva, da morajo tudi volilni sezname vsebovati krajevna in druga imena v jezikih manjšin.

V nadaljevanju se resolucija evropskega parlamenta zaustavlja ob zadevi javnih občil. Zahteva posebne oddaje za omenjene jezike, lastne programe z ustrezno finančno podporo, prav tako pa tudi vzgojo zadevnega osebja, posebej še časnikarjev. Kot zadnjo točko tega poglavja dokument zahteva, naj bo poskrbljeno za pridobivanje novih tehnologij v komunikacijah, upoštevajoč tudi posamezne črkopise (cirilico, hebrejsko in grško pisavo itd.).

Na področju kulture se med drugim poudarja vloga inštitutov in ustanov za študij deželnih in manjšinskih jezikov, prav tako pa predlaga sestavo »splošnega inventarja« zadevnih jezikov. Nadalje zahteva uvedbo dubliranja v avdiovizivnih produkcijah ob zagotovitvi ustreznih finančnih sredstev.

Na družbeno-gospodarskem področju se predlaga uporaba manjšinskih jezikov v javnih podjetjih (pošte), v bančnih uslugah in poštinih čekovnih računih, v etiketiranju proizvodov, v smerokazih, na cestnih napisih in prometnih znakih ter pri poimenovanju ulic. Poudarjena je tudi zahteva po obmejnem kulturnem sodelovanju. Ob

koncu še poziva države-članice, naj podprejo Evropski urad za manjšinske jezike.

Za vse to se obrača parlament na Komisijo in jo vabi, naj upošteva te dejavnike manjšinskih jezikov in kultur tudi pri oblikovanju splošne politike EGS, posebej na političnem, kulturnem in šolskem področju. Poleg tega naj izoblikuje sistem posebnih štipendij za študijska potovanja, namenjena medsebojnemu poznavanju manjšin. V okviru evropske televizije naj se dodeli ustrezne oddaje za manjšinske kulture. Jasno je, da je za vse to potrebno primerno finančno kritje. V ta namen ob koncu dokumenta parlament zahteva konkretne ukrepe in predlaga za proračun leta 1988 vsaj vsoto v znesku enega milijona ECU v korist manjšinskih jezikov.

Resolucijo naj predsednik parlamenta izroči Komisiji, svetu ministrov, državnim in deželnim oblastem držav-članic ter posvetovalni skupščini Evropskega sveta in končno stalni konferenci krajevnih in deželnih uprav Evrope.

V tem je glavna vsebina resolucije, s katero je parlament v Strasburgu zahteval jasno besedo, predvsem pa dejanske ukrepe v korist manjšin od evropskih vlad. Upajmo, da bo »beseda meso postala«!

—o—

Predsednik vlade Gorja je odstopil, a mu je predsednik republike spet poveril nalogo, naj sestavi vlado.

Slovenci in Srbi - zanimiva in pomembna okrogla miza v Beogradu

V Beogradu je bilo 13. t.m. nadaljevanje srečanja, ki je bilo na sporedu v začetku oktobra v Ljubljani, kjer so se srbski in slovenski pisatelji zbrali na pogovor z naslovom »Srbi in Slovenci«. Takšen pogovor se je včeraj nadaljeval v Beogradu in ga je obiskalo kakih 100 poslušalcev. Tema ni samo atraktivna, temveč tudi zares vznemirljiva in so se je pisatelji lotili z namenom, da bi nekoliko zaustavili — tako piše ljubljansko Delo — naraščajočo napetost med Srbijo in Slovenijo. Že prvi govornik, Predrag Palavestra, je dejal, da je prvo srečanje, kljub obtožbam, izgovorjenim na srbskih partijskih forumih prispevalo k temu, da so se odnosi med Srbi in Slovenci premaknili s poulične ravni na civilizacijsko. Drago Jančar je v svojem nastopu zavrnil dva očitka, izrečena v Ljubljani, in sicer: trditev o slovenskem »monolitu« in trditev o slovenski »srednjeevropskosti«. Za prvega je dejal, da glede na slovensko zgodovino nikakor ni utemeljen, v drugem pa ne vidi nič slabega. Tudi »Vuk se je šolal na Dunaju«, je dejal Jančar. Miloš Mikelc je poudaril, da zaveden Srb ali Slovenec nikakor ni slab Jugoslovian. Dimitri Rupel se je postavil na izhodišče, da je potrebno zapustiti zgodovinsko bojišče, se pravi pozabiti na nekatere dogajanja med obema svetovnima voj-

nama, to je na dogajanja v stari Jugoslaviji. V tej točki — ne pa v vseh — se je z njim strinjal tudi Slobodan Selenić, ki je dejal, da so mnogi očitki, in sicer z obeh strani, pravzaprav odveč. France Bučar je analiziral razloge za konflikte v luči družbene teorije in končal s spoznanjem, da je v naši večnacionalni situaciji lahko Jugoslavija kot država le tisti najmanjši skupni imenovalec, ki zagotavlja opravljanje nerazdružnih skupnih interesov. Ciril Zlobec je spregovoril o ustavi in dejal, da predlagane rešitve ne zadovoljujejo nikogar in se v glavnem strinjajo z izvajanjem Franceta Bučarja. V debato je posegel tudi znani pisatelj Dobrica Čosić, ki je svoj govor končal takole: »Če se ne ljubimo, kar je očitno, se lahko vsaj bolje spoznamo, in to je mogoče. Če pa se poznamo, se lahko tudi spoštujemo — in to bi bil idealen nadnacionalni odnos«.

Tako torej na zadnji okrogli mizi v Beogradu, za katero so sedeli slovenski in srbski pisatelji in ki je pomenila nadaljevanje pogovora, ki je bil na začetku oktobra v Ljubljani.

—o—

Te dni je bilo na obisku na Hrvaškem odposlanstvo Slovenske kulturno gospodarske zveze, ki ga je vodil Boris Race. Odposlanstvo je bilo gost SZDL Hrvatske.

Koroški poslanec Karel Smolle med najbolj delavnimi

V eni zadnjih izdaj lista »Naš tednik« v Celovcu, glasila, ki je postalo v zadnjih letih na ravni obveščanja eno najboljših v slovenskem merilu, nam dr. B. Sommeregger, ki je sedaj poverjenik za tisk pri državnem poslancu Smolletu, poroča o njegovem političnem delu in javnih nastopih. Iz statistike lista »Wochenpresse« na Dunaju izhaja, da je K. Smolle med 183 poslancev v državnem zboru Avstrije po delavnosti na 11. mestu; to je daleč pred drugimi poslanci iz Koroške, če vidimo, da je med njimi naslednji poslanec ljudske stranke L. Fuchs šele na 127. mestu.

Poslanec K. Smolle se je kljub veliki obremenjenosti udeležil z zastopniki koroškoslovenskega Narodnega sveta zasedanja manjšin v kraju San Martin de Tour v tirolski Ladiniji, kjer se je srečal tudi s predstavniki Južnih Tirolcev. Le-ti so zaskrbljeni zlasti zaradi Smolletovih vprašanj v dunajskem parlamentu, koliko sredstev gre Južni Tirolski, in niso kot takšna sploh prikazana, ob dejstvu, da je avstrijska vlada namenila vsem manjšinam v Avstriji le 4,4 milijona šilingov za prihodnje leto.

Izmed vseh avstrijskih poslancev se je ravno Smolle najbolj zavzel za upoštevanje zahtev avstrijskih študentov, ker hoče vlada občutno okrniti ves avstrijski študijski sistem. Stavkalo in demonstriralo je proti takšnemu vladnemu sklepu okoli 170 tisoč avstrijskih študentov. Na znanem trgu Ballhausplatz na Dunaju je imel Smolle govor pred 15.00 študenti, ki so mu navdušeno ploskali. Uradna »Wiener Zeitung« od 23. vinotoka je na prvi strani prinesla članek o Smolletovi podpori študentom.

strani. Tajništvo centra vodita Marijan Pipp in Rihard Grilc; center skrbi za pojasnila, podatke, zlasti pa obveščanje politikov. Organizirajo sestanke z deželnimi glavarji, pred kratkim so imeli takšen sestanek z glavarjem Sp. Avstrije S. Ludwigom.

V Celovcu je bilo srečanje z zastopniki tamkajšnje univerze, ki se odločno zavzemajo za izboljšanje dvojezičnega pouka. Smolle je trenutno najbolj iskan predavatelj, menda v celi Avstriji. V Linzu je bila okrogla miza, ali kakor v Avstriji pravijo, »Podiumdiskussion«. Navadno je to javno soočanje stališč zastopnikov različnih strank o kakih političnih vprašanjih. V novembru prireja kar 30 kulturnih društev teden avstrijskih manjšin. Smolle naj se spoprime na večerih, seveda konec tedna, z drugimi strankarji pred vso javnostjo o manjšinskih problemih. Na koliko takih večerov bo utegnil priti?

Njegov kolega na listi zelenih, štajerski poslanec Wabl, čigar nona je Slovenka, deluje po štajerskih predelih. V kotu pri Radgoni, kjer je 13, svoj čas, povsem slovenskih vasi, a danes brez ure slovenskega pouka v šoli, so se mladi prebudili. Ustanavljajo društvo z imenom »Clen 7 za

Slovence na Štajerskem«. Vodi jih univ. prof. Gombocz v Gradcu.

Poslanec Smolle na novo razgibava Avstrijo, ki jo je že pred prvo svetovno vojno preplavila liberalna nemškonacionalna propaganda, ki je naredila iz Avstrijcev kar Nemce. Avstrijci danes sicer zavračajo to, da bi bili Nemci, kljub nemškemu jeziku, toda obveščevalni nemškonacionalni stroj iz preteklosti je zapustil nemški model, ki ga ni mogoče zlahka prerasti. Za razliko od Švicarjev, ki so se ga znali ubraniti, čeprav jih večina govori nemško.

Nejasnost o lastni identiteti se kaže zlasti na Koroškem, kjer nikakor ne more priti do razčiščenja v pojmi. Nemškogovoreči Korošci se imajo po tolikih letih nemškonacionalne propagande za Nemce, kar se zdi na prvi pogled preprosto: če govoriš nemško, si pač Nemec. Slovenski Korošci naj bi bili pač Slovani, ne Avstrijci, ker slednji so nemškogovoreči in le del naroda Nemcev. Da bi bili Avstrijci lahko tudi nenemški, si je za preprosto pamet, seveda ob nenehni nemškonacionalni ustni in tiskani propagandi, težko predstavljati.

Na Koroškem, ki pomeni začetek tako slovenske kot avstrijske državnosti, je klavrno zatono nekdanje jezikovno sožitje. V prihodnje se bo pokazalo, če bodo sedanja prizadevanja po boljši informiranosti prinesla uspeh, da bodo tudi nemško govoreči in ponemčeni spoznali, kakšne so njihove korenine.

š.

Klubi OZN v gosteh pri Mladinski sekciji Slovenske skupnosti

V soboto, 7., in v nedeljo, 8. novembra, je 65 mladih pripadnikov Klubov Organizacije združenih narodov iz Slovenije obiskalo zamejstvo. Gostila jih je Mladinska sekcija Slovenske skupnosti.

Klubi OZN so zelo razširjeni v Sloveniji. Večinoma delujejo v okviru šol. Letos praznujejo štiridesetletnico delovanja. Ob tem jubileju so organizirali številne prireditve. Osrednja proslava je bila v soboto, 24. oktobra, v Ljubljani v Cankarjevem domu. Za svoje plodno delovanje so prejeli priznanje tajnika OZN Péreza De Cuellarja.

Mladinska sekcija Ssk goji v okviru sodelovanja z Zvezo socialistične mladine Slovenije prijateljske stike s Klubi OZN. Med drugim je sodelovala na zgoraj omenjeni proslavi. V okviru prijateljskih stikov je bilo domenjeno, da bo večja skupina klubovcev prišla na obisk k Slovincem v Italijo.

Obisk se je pričel na Repentabru, kjer je gostom izrazil dobrodošlico tržaški tajnik MS Ssk Marjan Breclj. Repentabrski župnik Tone Bedenčič pa jim je govoril o zgodovini in pomenu, ki ga ima za tu živče Slovence repentabrski grič. V Kraški hiši v Repnu je mlade pozdravil deželni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar. Seznanil jih je s sedanjim položajem Slovencev v Italiji ter z vlogo in pomenom Slovenske skupnosti kot edine slovenske stranke v Italiji. Nato je spregovoril Damjan Terpin, deželni tajnik Mladinske sek-

cije, ki je govoril o delovanju in ciljih organizacije.

Naslednja točka je bila ogled tržaškega mesta. Ogled je strokovno vodil prof. Samo Pahor, ki je mlade popeljal po poteh »slovenskega Trsta«. Popoldne pa so se pogovorili o pomenu sredstev množičnega obveščanja za Slovence v Italiji z odgovornima urednikoma slovenskih poročil Radia Trst A dr. Dragom Legišo in Primorskega dnevnika Bogumilom Samso. Srečanje je bilo v Peterlinovi dvorani.

Na županstvu v Nabrežini je zvečer sprejel člane Klubov OZN župan devinsko-nabrežinske občine Bojan Brezigar.

Naslednje jutro, v nedeljo, 8. novembra, pa so si mladi ogledali Gorico. Ogled je vodil prof. Ivan Sirk.

V novodograjeni telovadnici ob Katoliškem domu je bilo srečanje z goriškim pokrajinskim odbornikom Ssk dr. Mirkom Špacapanom, ki jim je govoril o političnem, kulturnem in športnem udejstvovanju Slovencev v Gorici.

Po obisku goriškega Kulturnega doma so se mladi odpeljali v Rezijo. Na Ravenci jih je pričakovala narečna pesnica Silvana Paletti. Palettijeva je spregovorila o svojem narečju, o navadah, o običajih ter o rezijanskih pravljicah.

V Reziji so člani Klubov OZN zaključili obisk Slovencev v Italiji. Člani Mladinske sekcije so se potrudili, da so jim podali čim bolj raznoliko podobo o življenju in krajih Slovencev v Italiji.

M. B.

SLOVENSKO DOBRODELNO DRUŠTVO V TRSTU

razpisuje

letno študijsko štipendijo v počastitev pokojnega gospoda Mihaela Flajbana.

Štipendija bo znašala 2.000.000 lir letno in bo trajala za vso redno študijsko dobo, v kolikor bo koristnik zadostil pogojem pravilnika. Štipendija je namenjena slovenskim zamejskim visokošolcem, ki se bodo vpisali na tržaško ali videmsko univerzo v akademskem letu 1987-88.

Izjemoma bo štipendija lahko podeljena tudi visokošolcem, ki že obiskujejo višje letnike univerze.

Rok za predložitev prošenj z vso dokumentacijo zapade 30. novembra 1987.

Za podrobnejša pojasnila o pravilniku naj se zainteresirani javijo na sedežu SDD v Trstu, ul. Machiavelli 22, II. nadstropje, tel. 65612, vsako sredo od 16. do 18. ure.

V Centru za narodne manjšine, ki ga je še pred izvolitvijo za poslanca ustanovil prav K. Smolle, se nenehno kopiči pošta. Vprašanja in pojasnila prihajajo od vseh

Črkarska pravda danes

INTERPELACIJA ŽUPANU BREZIGARJU

Na osnovi državnega zakona številka 935 z dne 31.10.1966 imamo Slovenci v Italiji pravico, da pišemo svoje priimke in imena v slovenski abecedi. Dogaja pa se, da državna finančna uprava ne piše vselej slovenskih imen in priimkov v njihovi pravilni obliki. Osebo sem ugotovil, da vsaj v nekaterih primerih opušča strešice na črkah Č, Š in Ž.

Vprašujem župana, ali nima za primerno:

1. da bi ugotovil, ali so tovrstna kršenja zakona 935/1966 razširjen pojav v državni finančni in drugih javnih upravah;

2. da bi v okviru svojih pristojnosti kaj ukrenil, da bi Slovenci v polnosti uživali pravice, ki jih določa že omenjeni državni zakon in ki temeljijo tudi v 22. členu republiške ustave.

Obrazložitev interpelacije

Osebo sem našel na nekatere primere, v katerih državna uprava pri pisanju slovenskih imen in priimkov opušča strešice na črkah Č, Š in Ž. To sem ugotovil predvsem v davčnih izkaznicah, a tudi v drugih dokumentih. Kot pravim v sami interpelaciji, pa je to v nasprotju z državnim zakonom št. 935 iz leta 1966 oziroma z njegovimi dopolnili. Na osnovi teh zakonskih določil imamo namreč Slovenci v Italiji pravico, da pišemo slovenska imena in priimke v svoji abecedi.

Gre za dokaj hudo kršenje zakona, saj v bistvu gre za nespoštovanje pravice do imena, se pravi pravice, ki jo sodobna juridična misel in še posebej italijansko pravoznanstvo uvrščata med temeljne pravice človekove osebnosti. (V italijanski zakonodaji pravico do imena v splošnejšem oziru urejajo predvsem členi 6, 7 in 8 Civilnega zakonika in, kot omenjam v interpelaciji, sama republiška ustava v svojem 22. členu.)

V tej kratki obrazložitvi interpelacije pa moram vsaj bežno omeniti še nekatere posebne razloge in okoliščine, zaradi katerih ima dosledno izvajanje pravice do imena odnosno že omenjenega zakona 935 iz leta 1966 še poseben pomen v naših krajih. Kot znano, osebna imena in priimki imajo poleg denotativnih še celo vrsto konotativnih pomenov, ki omogočajo, da se določi kulturna in še posebej narodnostna pripadnost ljudi na osnovi njihovih imen in priimkov. Prav tega pa se je dobro zavedal fašizem, ki je v poskusu, da bi zbrisal vsako neitalijansko

prisotnost iz teh krajev, nasilno poitalijančil več sto tisoč slovenskih in hrvaških priimkov. In prav ta zgodovinska izkušnja z vso svojo tragičnostjo bi morala predstavljati pri nas še posebno in trajno spodbudo za dosledno izvajanje pravice, ki jo, kot rečeno, obstoječa zakonodaja natančno urejuje.

ODGOVOR ŽUPANA BREZIGARJA

Na izvajanja svetovalca Breclja je župan Brezigar na eni zadnjih sej odgovoril predvsem tako, da je občinski svet seznanil z vsebino pisma, ki ga je naslovil na tržaškega prefekta. Župan v pismu opozarja, da mnogi uradi državne uprave ne spoštujejo že omenjenega zakona. Pri tem je omenil predvsem urade finančne uprave, ki izdajajo davčne izkaznice, urade notranjega ministrstva, ki izdajajo potne liste, prefekturne urade, ki izdajajo vozniška dovoljenja, urade ministrstva za prevoze, urade Socialnega skrbstva (INPS), ki izdajajo pokojninske knjižice, ter urade Krajevnih zdravstvenih enot.

Župan v nadaljevanju pisma pravi, da gre za grobo kršenje zakonitih pravih državljanov slovenskega jezika, kar predstavlja tudi hudo oviro pri opravljanju rednih upravnih poslov. Zato župan naproša prefekta, naj posreduje pri že omenjenih uradih, da se končno začnejo spoštovati zakonski predpisi.

—o—

DOLINSKA OBČINA IN ZAŠČITA

Na zadnji seji občinskega sveta v Dolini je župan Švab sporočil, da je prejel odgovore na soglasno resolucijo o zaščiti Slovencev v Italiji. Odgovore so poslali: tajništvo predsednika republike, predsednik vsedržavnega združenja italijanskih občin, senator Triglia, in predsednik senatne skupine Komunistične partije, senator Pecchioli.

Na isti seji je župan med drugim napovedal, da bo 22. t.m. »Prvi slalom odprte meje« v organizaciji tržaškega avtomobilskega kluba. Prireditve bo pod pokroviteljstvom dolinske občine in se bo odvijala med Dolino in Socerbom.

Občinski svet je dalje odobril letni prispevek raznim organizacijam na območju dolinske občine. Po seji pa se je občinski svet poslovil od generala Lallija, ki zapušča mesto tržaškega vojaškega poveljnika.

GRAFIKE ZORE KOREN ŠKERK V GALERIJ T K

Od četrta 19. novembra do 2. decembra si bomo v galeriji Tržaške knjižarne lahko ogledali zadnja dela Zore Koren Škerk, ki je uveljavljeno ime tržaške grafike. Kot je povedano v listu, ki spremlja razstavo, »grafični listi Zore Koren Škerk odlično dopolnjujejo široko paleto ustvarjanja tržaških umetnikov, ki pomeni nujen sestavni del likovne podobe široke regije... Veliko smo slišali o mediteranskem temperamentu, ki ga v slovensko ustvarjanje vnašajo tržaški umetniki. Morje s svojo širino, svojo odprtost v svet... neposredna soseščina Krasa oblikuje s svojo strogo, kamnito lepoto v tržaških umetnikih še poseben tip "Mediterranca", trpkerejšega, kot ga poznamo pri zahodnih in južnih sosedih. Morje in kamen, hrepenenje v šir in čustvena priklenjenost na domača tla, zaznamujeta mentaliteto Lepe Vide, ki je eden izmed večnih simbolov slovenstva.

Oboje, se mi zdi, pravi Zoran Kržišnik, je značilen podtekst umetnosti Zore Koren Škerkove; toda njena poglavitna preokupacija je minevanje ...«.

Skavti se izpopolnjujejo

V okviru strokovnega izpopolnjevanja voditeljev prireja Slovenska zamejska skavtska organizacija v Trstu enodnevni tečaj. Srečanje bo v župnijskem domu v Dclini v nedeljo, 22. novembra, in se bo pričelo ob 9. uri. Štiri predvidena predavanja si bodo sledila v tem redu:

- 9.00 1. predavanje:
Marjan Jevnikar: Sodobnost Baden-Powellove vzgojne metode
- 10.30 skupna udeležba pri župnijski sv. maši
- 11.30 2. predavanje:
Marijan Kravos: Civilna in kazenska odgovornost voditeljev
- 11.50 3. predavanje:
Franc Mozetič: Poteze skavtskega voditelja
- 13.00 premor za kosilo
- 15.00 4. predavanje:
Dino Del Savio: Osebnostno napredovanje v veji izvidnikov in vodnic, kot ga vidi AGESCI

Srečanje - tečaj se vključuje v sklop pobud, ki jih organizacija namerava izpeljati v prihodnjih letih in ki bodo imele kot glavni cilj kakovostni skok pri odgovornem vzgojnem delu med slovensko mladino v zamejstvu.

NOVA ZDRAVNIKA

Na medicinski fakulteti univerze v Veroni je pred dnevi diplomiral Goran Rustja iz Gorice. Na medicinski fakulteti tržaške univerze pa je diplomiral Edi Košuta s Kontovela.

Za pomembni življenjski uspeh obema iskreno čestitajo prijatelji in znanci. Čestitkam se pridružuje Novi list.

—o—

Zbora beograjske zvezne skupščine sta z večino glasov odobrila program ukrepov, ki jih je predlagala zvezna vlada za boj proti inflaciji in gospodarsko stabilizacijo v državi. Delegati iz Slovenije in Hrvaške so bili proti, a so bili preglasovani. Kot prva posledica teh ukrepov so hude podražitve mnogih proizvodov in storitev, dinar pa je bil razvrednoten za 24,6 odstotka.

Umrl je profesor Janko Pertot

V Sežani je ob koncu prejšnjega tedna umrl Janko Pertot, znani in zaslužni profesor, organizator in vaditelj telesne vzgoje. Star je bil 91 let, po rodu pa je bil iz Barkovelj. Šolal se je najprej v domačem kraju in nato v Tolminu in Gorici. Po prvi svetovni vojni je živel in poučeval v Sloveniji, posebno na območju Ptujja, po zadnji vojni pa je v šolskem letu 1945-1946 poučeval na slovenski nižji srednji šoli v Trstu. Zatem se je preselil v Sežano, kjer je postal ravnatelj novoustanovljene nižje gimnazije, nazadnje pa je do upokojitve leta 1972 poučeval na krajevni osemletki Srečko Kosovel.

Svoje življenje je posvetil telesni vzgoji in je bil tudi sam priznan telovadec.

Imel je pomembne funkcije pri Sokolu, s tem v zvezi pa je bil tudi večkrat na Češkem. V slovenščino je prevedel knjigo Karla Čapka »Močanje z Masarykom«. Rajni profesor Janko Pertot je svoje poklicno in tudi ostalo delo pojmoval kot sestavni del narodne zavednosti in dela za skupnost. Zato je tudi prejel veliko odlikovanj in priznanj.

Pogreb pokojnega Janka Pertota je bil 15. t.m. na pokopališču v Sežani.

—o—

V Kulturnem domu v Trstu bo v nedeljo, 22. t.m., redni občni zbor Slovenskega deželnega gospodarskega združenja. Glavno poročilo bo prebral predsednik dr. Vito Svetina.

CECILIJANKA 1987**V KATOLIŠKEM DOMU V GORICI**

V soboto, 21., in nedeljo, 22. novembra, bo v Katoliškem domu v Gorici 29. revija goriških pevskih zborov »Cecilijanka«. Skupno sodeluje dvajset zborov iz Goriške, Tržaške, Videmske, Koroške in iz Slovenije.

Letošnja »Cecilijanka« je posvečena skladateljema Mirku Fileju in Lojzetu Bratužu ob 25. in 50. obletnici smrti.

V soboto bodo nastopili: moški zbor »Mirko Filej« iz Gorice, dekliški iz Steverjana, mešani italijanski zbor »Madrigalisti« iz Gorice, ženski zbor iz Sovodenj, mešani pevski zbor »Rupa-Peč«, Sovodenski dekleta, mešani »F.B. Sedej« iz Steverjana, moški »A. Paglavac« iz Podgore in mešani zbor »Lojze Bratuž« iz Gorice.

V nedeljo pa bodo sodelovali: moški zbor Štmaver, mladinski mešani »Ojster-nik« iz Ukev, dekliški zbor slovenskega učiteljskega »S. Gregorčič«, pevska skupina »Števerjanci«, mešani zbor »Topničar« Trnovo, dekliški zbor Devin, mešani pevski zbor SKD »Peca« iz Globasnice na Koroškem, moški zbor »Provox« iz Nove Gorice, mešani pevski zbor »Štandrež«, moški zbor »Fantje izpod Grmade« in mešani zbor »Hrast« iz Doberdoba.

DELOVANJE STAREJŠIH SKAVTOV IZ GORICE

Člani starejše starostne veje Slovenske zamejske skavtske organizacije iz Gorice, t.i. roverji in popotnice, so se zbrali v soboto, 14. novembra, v Trečah. V tem kraju so priredili slovesni sprejem novincev roverjev in popotnic v svojo sredo. Sam prestop novincev se je začel s sveto mašo, sredi katere so kandidati za prestop z obljubo potrdili svojo zvestobo skavtizma in voljo za vestno udejstvovanje znotraj organizacije same ter naše slovenske stvarnosti, v zasledovanju Kristusovih nauk. V smislu gesla starejših skavtov »služiti«, je vsak izmed njih prebral in utemeljil svoje načrte in cilje za prihodnost. Sledila je slovesna podelitev simbolov tem novim roverjem in popotnicam in obnovitev skavtske obljube vseh prisotnih skavtov iz tržaške in goriške pokrajine.

Po obredu je zaživela prijetna družabnost, še zlasti ob prepevanju slovenskih narodnih in drugih skavtskih pesmi.

Dve izdaji Bratuževih pesmi

V petek, 20. novembra, bodo v Katoliški knjigarni v Gorici, ob 17. uri, predstavili dve novi pesmarici Lojzeta Bratuža, ki sta ju izdali Združenje cerkvenih pevskih zborov iz Gorice in SKPD »Mirko Filej« iz Gorice.

Prvo, obsežnejšo pesmarico »Cerkvene pesmi« je izdalo Združenje cerkvenih pevskih zborov. Gre za dragoceno zbirko, saj so bile nekatere objavljene pesmi doslej neznane širšemu občinstvu. Druga zbirka je po obsegu sicer tanjša, a po vrednosti enako pomembna. Objavljenih je deset pesmi za moški zbor in še »Kraguljčki« za mešano pevsko zasedbo. Prav po tej slovi-

ti Bratuževi priredbi nosi pesmarica tudi naslov, ki se torej glasi »Kraguljčki in druge priredbe ljudskih pesmi za moški zbor«.

—o—

SLOVENSKA KOMISIJA PRI KPI

Te dni se je v Čedadu sestala slovenska komisija pri deželni vodstvu Italijanske komunistične partije. Obravnavala je položaj slovenske manjšine ter naloge komunistov. Govorili so Miloš Budin, senator Stojan Spetič, Jelka Gerbec, Pavel Petričič in Ivan Bratina. Komisija je odločno podprla pobudo beneških Slovencev, ki so sklicali tiskovno konferenco v Vidmu, da bi na njej seznanili javnost s problemi in pričakovanji Benečije. Slovenska komisija pri komunistični partiji — tako je rečeno v tiskovnem sporočilu — je mnenja, da bi se morala celotna slovenska manjšina, preko svojih organizacij, pridružiti splošni stavki, ki so jo oklicale sindikalne organizacije, da bi protestirale proti finančnemu zakonu in zahtevale njegovo korenito spremembo.

V soboto, 21. t.m., bo v Kulturnem domu v Gorici celovečerni koncert narodno-zabavne glasbe. Nastopil bo

ALPSKI KVINTET

z Ivanko Kraševac in Otom Pestnerjem. Začetek ob 20.30.

ZANIMIVO POLITIČNO SREČANJE O TURŠKEM CIPRU V GORICI

V nedeljo, 15. t.m., so v Gorici priredili posebno konferenco ob četrti obletnici ustave ciprske turške republike. Srečanje je bilo v Palace hotelu, priredile pa so ga Združenje za italijansko-turško ciprsko prijateljstvo, Italijansko-turška trgovinska zbornica v Rimu, Kmečka banka v Gorici in Studio Management Training. Moderator je bil goriški župan dr. Scarano, ki je v začetku orisal nekatere skupne značilnosti današnjega Cipra in Gorice obnem, pa še zlasti skupne perspektive za odprto sodelovanje med narodi. Na zborovanju je bil prisoten tudi turški veleposlanik v Rimu Necdet Tezel. Govorili so med drugim razni vseučiliški profesorji iz Rima, Genove in Trsta, poleg teh pa še tajnik Evropskega sveta v Strasburgu, ki sledi razpravi o ciprskem vprašanju v evropskem merilu.

ZA SLOVENSKE ŠOLE

Na zadnji seji občinskega sveta v Gorici dne 13. novembra je svetovalec Ssk Damjan Paulin vprašal župana, kako je s sedanjim položajem slovenskih šol v Malmu semenišču zlasti v zvezi z govoricami o domnevni preselitvi liceja zaradi univerzitetnih tečajev. Župan je odgovoril, da do tega ne bo prišlo, ker so ugotovili, da v sedanji stavbi ni nobenega praznega prostora. Prve visokošolske tečaje bodo verjetno začasno začeli v kapucinski ulici (v prostorih italijanske osnovne šole).

ZASEDANJE AICCIRE V VIDMU

Prejšnji teden je v Vidmu zasedal izvršni odbor deželne AICCIRE (Svet evropskih občin in dežel) pod vodstvom novega predsednika P. Donada, ki je zamenjal dosedanjega predsednika Braido (ta je postal letos spomladi deželni odbornik). Na seji so odborniki med drugim razpravljali o delovnem načrtu za tekoče leto. Posebej je bilo sklenjeno, da se bo izvršni odbor v kratkem sestal s predsednikom deželne vlade in predsednikom deželnega sveta za obrazložitev letošnjih načrtov in pobud, posebej še za izglasovanje nekaterih deželnih zakonskih osnutkov v prid evropskemu združevanju, ki že čakajo na razpravo v deželni zbornici. Prav tako se tudi zavzemajo za izglasovanje ustreznega zakona, ki bi izražal težnje prebivalstva, krajevnih uprav in federalističnih gibanj v korist in za rast evropske kulture. V posebnem dokumentu se tudi poudarja pomen naše dežele s svojimi zgodovinskimi, kulturnimi in etničnimi posebnostmi, obenem pa še odprtost za mednarodno sodelovanje.

—o—

V Kulturnem domu v Gorici so v torek, 17. t.m., na tiskovni konferenci predstavili program delovanja v novi sezoni, ki je še sedma po vrstnem redu od otvoritve Doma jeseni leta 1981. O programu so spregovorili predsednica upravnega odbora ga. Nadja Komjanc in člana prof. Dar-ko Bratina in Igor Komel.

»Večerni koncert« v Gorici

Tretji »Večerni koncert« pod okriljem KD Lipizer, ki smo ga poslušali 4. novembra v goriškem Avditoriju, je žel veliko odobravanja zaradi solidne profesionalnosti češkega simfoničnega orkestra »Janaček« pod odlično taktirko dirigenta Otokarja Trhlik. Po uverturi Italijanke v Alžiru, ki so jo odigrali v klasičnem Rossinijevem duhu, je orkester podal Schumannov Koncert v A-molu op. 129 za čelo in orkester. To je kompleksna skladba, tako po formalni strukturi kakor po ideji, vendar dopušča čudovite melodične linije, ki jih je čelist Bohuslav Pavlas uveljavil s pojočim virtuozišmom.

Simfonija v enem tempu A. Brunija Tedeschi-ja — kratek pogled v modernost — je predstav-

ljala začetek drugega dela programa, ki se je zaključil s čudovito Mendelssohnovo simfonijo št. 4 »Italiano«.

To je eno najlepših del nemškega skladatelja, ki v svojih melodijah skuša pričarati sončne panorame in sinjino južnega neba: prav pri tej skladbi je najbolje izstopila muzikalnost dirigenta, ki je drzno vodil orkester skozi Allegro vivace, Andante con moto, Con moto moderato in Saltarello.

Kar trojen je bil izvenprogramski del, ki ga je bilo deležno občinstvo: skladba za samo čelo, Bachova Arija in Ouverture iz Mozartove Figue svatbe.

L. Q.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Drugi razdelek Gallusove zbirke »Opus musicum«

Muzikološki inštitut Slovenske akademije znanosti in umetnosti se je držal napovedanih rokov in konec prejšnjega leta izdal drugi in tretji razdelek Gallusove zbirke motetov Opus musicum. Tokrat bomo spregovorili o drugem, ki je posvečen motetom, ki so jih prepevali za Božič, Novo leto in praznik Svetih treh kraljev. Motete je pregledal in prepisal Edo Škulj, ki je napisal tudi revizijsko poročilo. Pri revizijskem delu je uporabil prvo Gallusovo izdajo motetov iz leta 1586 v Pragi in ono, ki sta jo v letih 1899-1919 po izvirniku izdala Emil Bezceny in Josip Mantuani. Uporabil pa je tudi delo Lucijana Marije Škerjanca Kompozicijska tehnika Jakoba Petelina-Gallusa. Uresničuje se torej namen Slovenske akademije znanosti in umetnosti, da v sklopu zbirke *Monumenta artis musicae Sloveniae*, izda celotni Gallusov opus. Ta načrt je seveda znanstveno zasnovan, namenjen pa je tudi izvajalski praksi, kar je še posebej važno. Po predvidevanjih naj bi vsa Gallusova dela izdali do leta 1991.

Tokrat imamo v rokah drugi razdelek prvega zvezka Glasbenega dela, kot slovenimo latinski naslov Opus musicum. Gallus je svoje motete uredil po liturgičnem letu. Prvi razdelek je bil posvečen adventnim skladbam, drugi pa motetom, ki so jih peli v božičnem času, kot nam pove latinski podnaslov »De Nativitate, Circumcisione et Epiphania Domini«. Po revizijskem poročilu, v katerem Škulj filološko natančno obdelal vsak motet posebej, sledi angleški prevod tega raziskovalnega dela. Nekaj faksimilov nam nato pokaže, kako je zgledal ta drugi razdelek v originalni, Gallusovi izdaji. Objavljeno je torej latinsko kazalo razdelka in nekaj taktov dveh objavljenih motetov.

Izdajatelj so tudi v tem drugem razdelku ostali zvesti prvi razvrstitvi po glasovni zmog-

ljivosti zborov. Moteti so prepisani v sodobne ključe, v violinski za sopran in alt, v violinski z označbo oktavnega znižanja za tenor in v basovski ključ. Vsaka skladba ima začetne takte, »incipite« za vsak glas, v izvirnih ključih, menzuri in notnih znakih. Sodobnim izvajalcem je seveda dopuščena izbira najustreznejše tonske višine. Svobodna je tudi izbira interpretacije motetov, še posebej glede agogike in dinamike.

Skupno je v tem razdelku objavljenih 38 motetov. Šest skladb tega razdelka je napisanih za moške oziroma ženske zборе. Gre za en osmeroglasni motet za dva zhora, en šest glasni in en pet glasni motet ter za tri štiriglasne skladbe, ki so bile napisane »ad aequales«. Večina objavljenih motetov je zaradi zahtevnosti bila le redkokdaj izvajana. Na Slovenskem je namreč le malo pevskih sestojev, ki bi lahko dovršeno izvedlo te skladbe. 14 motetov je bilo napisanih za dva ločena zhora, v slogu beneške šole. Edini 12-glasni motet pa predvideva izvajanje treh zborov. V zbirki je 8 šestglasnih motetov, 7 motetov, ki so bili napisani za petglasni zbor ter 8 štiriglasnih skladb.

Skupno šteje ta drugi razdelek prvega zvezka 265 strani objavljenih motetov, ki bodo lahko obogatili repertoarje slovenskih pevskih zborov. Tudi ta razdelek je izšel v 1000 izvodih in ga zainteresirani lahko dobijo v ljubljanski trgovini muzikalij.

Tretji razdelek je tudi izšel konec lanskega leta v zbirki glasbenih spomenikov Slovenije, ki jo urejuje akademik Dragotin Cvetko. V njem so zbrani moteti, ki so jih peli od tretje predpostne nedelje ter ves štiridesetdnevni post. Z njim se zaključuje prvi zvezek Gallusovega Opus musicum.

Srečanje slavistov v Celovcu

Ob koncu meseca oktobra je bilo na celovski univerzi 5. srečanje slavistov, ki delujejo na vseučiliščih v Ljubljani in Celovcu. Obravnavali so zanimivo temo »Slovensko-nemški stiki v jeziku, kulturi in literaturi na Koroškem«. Srečanje je odprl rektor celovške univerze, od ljubljanske strani pa je vodila skupina udeležencev voditeljica slavističnega inštituta Breda Pogorelec.

Na srečanju je bilo več zanimivih razprav; Herta Laussegger je npr. govorila o jeziku pastirske igre koroškega bukvnika Drabosnjaka, Teodor Domej pa o položaju slovenščine pri uvajanju obveznega šolstva na Koroškem v letih 1774-1848. Posebno pozornost zaslužijo podatki, ki jih je iznesel S. Bonazza z univerze v Vidmu, tržaški domačin — dva pevca trubadurja, štajerski Ulrik Liechtenstein (1200-1275) in tirolski Oswald pl. Wolkenstein-Rodenegg (1367-1445) sta v svojih pesmih navajala slovenske besede in včasih celo stavke.

Štajerski pesnik Ulrik Liechtenstein je tisti trubadur, ki mu je koroško viteštvo na čelu z vojvodo Bernardom Spannheim izreklo leta 1227 znameniti pozdrav »Buga waz primi, gralva Venus«, ko je potoval skozi deželo. Bil je doma iz Štajerske, iz predela ob gorenji Muri.

Vprašanje se v tem primeru postavlja, ali ga lahko štejemo tudi v slovensko literaturo, pisano v nemškem ali latinskem jeziku? Poljaki npr. štejejo dela v latinščini, ki so nastajala do srede srednjega veka in še čez na njih ozemlju, za poljsko literaturo v latinskem jeziku. Cerkvenoslovensko literaturo iz Panonije si prisvajajo Bolgari, kot bolgarsko literaturo zunaj Bolgarije, pa tudi Čehi in Slovaki. Slovenski književni raziskovalci pa se kljub akademiji in univerzi že od prve vojne dalje še niso dokopali do pravih meril, ali naj bi cerkvenoslovensko književnost šteli za slovensko ali ne. Pred kratkim je bil v Književnih listih članek o nemški literaturi na Slovenskem za časa baroka. Verjetno bi bolj ustrezala oznaka: slovenska literatura v nemščini v obdobju baroka.

Književnost ni v prvi vrsti jezik, temveč umetniški in kulturni izraz ustvarjalne moči. Če slovenski srednjeveški pisec piše latinsko, gre očitno za slovensko književnost v latinščini. Takšna so vsaj merila za ovrednotenje književne ustvarjalnosti pri drugih narodih.

Da je treba na književno ustvarjalnost gledati tudi preko zgolj jezikovnega okvira, ki je, znanstveno gledano, povsem nevzdržen, je že pred leti začrtal v svojem delu Latinska literatura na Slovenskem (Nova Gorica 1956) prof. Zdravko Jelinčič, kar je potem ponovil v izpolnjeni izdaji (Toronto 1984). Iz te študije spoznamo številno izobraženstvo na Slovenskem, ki je pisalo latinsko, bodisi iz vrst plemstva kot iz vrst meščanstva, pa tudi izobražencev iz kmečkega sloja. Ena najbolj znamenitih je Herman Koroški (Hermannus de Carinthia), ki je v 12. stol. šel v Francijo in Španijo in leta 1141 prevajal iz arabščine v latinščino Koran, pa tudi Ptolomejevo delo o astronomiji Planiferius, katerega grški izvirnik je bil že davno izgubljen.

Resnična slika slovenskega književnega dela še ni odkrita in terja od odgovornih vsaj še nekaj truda, da jo prikažejo slovenski javnosti.

Teden domačega filma v Celju

V Celju se je s podelitvijo nagrad zaključil vsakoletni festival izvirnega slovenskega filmskega snovanja, v okviru katerega so predvajali šest celovečernih in več kratkometražnih filmov. Najvišje priznanje je uradna žirija podelila filmu Francija Slaka, Hudodelci, posnetem po literarni predlogi Marjana Rožanca. Film je dobil še nekaj nagrad, in sicer za glasbeno spremljavo skupina Laibach, snemalec Boris Turković, scenograf Janez Kovič ter tonska mojstrica Hanna Preuss.

Igralec Brane Grubar je postal igralec leta, z uradno žirijo, ki ji je predsedovala Mila Kačič, so se strinjale tudi žirije Novega tednika, radia Celje in revije Stop. Grubar je bil nagrajen za vlogo Pinača v Galetovem filmu Ljubezen nam je vsem v pogubo. Za debitantko leta so izbrali Silvo Čušin za vlogo Lenke, prav tako v filmu režiserja Galeta in kot debitanta leta so nagradili Petra Berdona za vlogo v Slakovem filmu Hudodelci.

Med kratkometražnimi filmi je zmagal režiser Bogdan Mravlje s filmom o kiparju Vladimiru Stovičku »Različne hitrosti časa«. Seznam

nagrajencev ne bi bil popoln, če ne bi omenili še študenta akademije Mileta Vilarja za študijski film Zima.

Filmski teden v Celju, osrednja manifestacija slovenske sedme umetnosti, je bil, kar zadeva kvantiteto, nad povprečjem. Tudi vse nagrade so podelili, a vendar se nam zdi, da bi morali številne uradne in neuradne žirije bolj varčevati s priznanji, kajti prav noben film se verjetno na prihodnjem festivalu v Pulju ne bo mogel enakovredno kosati z najboljšimi filmi iz drugih jugoslovanskih republik. Slovenski film zadnja leta očitno nazaduje. Za filmarje je bolj pomembno delati filme in si tako zagotoviti potrebna sredstva za preživetje kakor pa ustvariti umetniška dela. Pa tudi okoliščine in pogoji niso ravno najboljši za nastajanje vrhunskih filmskih umetnin.

Zarko Petan

**Beri - širi - podpiraj
»NOVI LIST«**

Sodobno kmetijstvo

Vrtičkarji v novembru na Primorskem

Sadimo zimsko čebulo, grah, korenček, peteršilj in zelje. Kjer se je ohladilo, pospravljamo zelenjavo za zimo. Če uskladiščimo svežo zelenjavo, jo pozimi lahko uporabljamo dosti dlje. Temperatura v kleti naj bo 4 do 5 stopinj. Korenovke, spravljene v pesku, ostanejo sveže za rabo tudi v manj primernih prostorih.

Za pospravljanje listne zelenjave naj bo v prostoru dovolj zračne vlage, ker sveža zelenjava vsebuje do 59% vode in če izgubi skladiščena zelenjava samo 4 do 5 odstotkov teže, se poslabša zlasti kakovost listne zelenjave, ki ovne.

Zelen paradižnik vložimo ali ga zavijemo v papir in spravimo v toplem prostoru, kjer bo dozorel do konca. Rastline radiča pan di zucchero, ki so razvile lepe glave, populimo in s korenino vred zavijemo v časopisni papir. Enako uskladiščimo glave kitajskega kapusa.

Korenine sort radiča za siljenje izkopljemo in skladiščimo v hladnem prostoru tako, da jih pozimi lahko postopoma vlagamo in silimo v toplih prostorih.

Korenine sorte Verona ali Castelfranco bodo tudi na prostem prezimili in razvili lepe rozete in glavice, čeprav jih pogosto napadejo miši, ki veliko korenin uničijo, tako da je posevek spomladi redek.

Peteršilja pospravimo v klet le toliko, kolikor ga nujno potrebujemo za zimo. Preostanek bo zelo dobrodošel spomladi. Črni koren lahko prezimi na prostem, kolikor ga ne rabimo.

Pomembno je, da novembra prelopatamo vse prazne gredice, jih pognojimo s hlevskim gnojem in pustimo, da zima opravi svoje. Toplo gredo izpraznimo in pripravimo za prihodnje leto. Cevi obrišimo, zdrgnemo s smukcem ter zvite v kolobar spravimo v hladnem prostoru. Posebno skrbno moramo očistiti kosilnico za travo in škropilnico.

Ker je bil letošnji oktober precej deževen in marsikaterih del v okrasnem vrtu nismo mogli opraviti, bomo sedaj sadili, uredili trato in zavarovali rastline pred mrazom.

Če vreme dovoli, lahko sadimo ali presajamo drevnine in trajnice. Pri sajenju grmovnic in drevja moramo najprej vedeti, kam in kako bomo rastline posadili. Najpogostejše, zlasti okrasno drevje, sadi-

mo prepogosto, preblizu hiše ali meje s sosedi. Zato moramo vedeti, kako visoko lahko zrastejo nekatera okrasna drevesa. Sadimo jih toliko narazen, da se bodo lahko čim bolje razvila. Za sadike, ki smo jih kupili v drevesnici, moramo izkopati tudi dovolj velike sadilne jame, ki morajo biti široke 60 do 100 cm, globoke pa 60 cm. Pred sajenjem jama zasujemo do 2/3, na dno natresemo komposta ali dobro prepelega hlevskega gnoja in postavimo drevesni kol mladi sadiki za oporo. Po sajenju dobro zalijemo.

Še je čas za sajenje vrtnic. Pred sajenjem za dve uri namočimo sadike v ilovnato kašo. Pri sajenju pa pazimo, da jih posadimo dovolj globoko. Cepljeno mesto mora biti pokrito z zemljo. V jeseni sajenih vrtnic ni treba krajšati, sadilno rez opravljamo le, če vrtnice sadimo spomladi. Sadimo tudi vse vrte čebulnic. Dalje večinoma še cveto vse do prvih slani. Njihove gomolje moramo izkopati in spraviti. Na gredah s trajnicami odstranimo odmrle cvetove in dele rastlin, zemljo pa prekrijemo z gnojem ali kompostom. Na stalno mesto presajamo dveletnice, rastline, ki bodo zacvetele spomladi.

Najpogostejše so to mačehe ali marjetice. Trato še zadnjič pokosimo, travo pa uporabimo kot zastirko pod drevjem in grmovnicami.

Rastline, ki jih po navadi videvamo v slovenskih vrtovih, preživijo zimo brez poškodb. Med na pozebo občutljive rastline sodijo vedno zeleni listavci - lovrikovci, rododendroni, nekateri iglavci in vrtnice. Grmaste vrtnine zavarujemo tako, da ob vznožju grma prisujemo kompost ali gnoj, preostale dele rastline pa pokrijemo s slamno ali smrečjem. Zelo veliko rastlin ne moremo zavarovati. Večina rastlin se tudi po hujši pozebi dovolj hitro opomore.

Obrano in uskladiščeno sadje moramo prezračevati in pregledovati, posebno jesenske sorte.

Na Primorskem obiramo oljko in kakeje. November je čas, ko začno v drevesnicah prodajati sadike drevja, kar pomeni, da moramo začeti saditi, če smo se odločili, da bomo povečali svoj sadni vrt.

Gnojenje s hlevskim gnojem v sadovnjaku je pomembno, gnojimo pa vsaka 4 leta. Odraslim drevesom z visokimi debli

dodamo najmanj 5 kg na kvadratni meter. Okrog drevesa ga potresemo v kolo-barju, ki mora biti širši od drevesne kro-ne. V strnjenih nasadih pa ga potresemo med vrste ali po vsej površini. Če zemljo obdelujemo, ga zakopljemo v zemljo, sicer gnojimo čez dve leti tako, da skopljemo 20 do 30 cm širok jarek, vanj nasujemo hlevski gnoj, ki ga dobro potlačimo in zasujemo. Če gnojimo s hlevskim gnojem, bo drevo odlično raslo. Komposta za gnojenje potrebujemo dvakrat več kot hlevskega gnoja. Lahko si pomagamo tudi z mulčenjem, poleti s pokošeno travo in organskimi odpadki. Tako ostane zemlja humozna, kar je najpomembnejše za rast in rodnost. Če močno gnojimo z gnojili, dajajmo čim manj umetnih gnojil. Koristno je, če vzorce, vzete na več mestih in iz več globin, damo na analizo. Ob analizi dobimo tudi navodila o tem, kakšno gnojenje je najbolj gospodarno. Zavarujmo drevje pred divjadjo in z apnenim beležem proti zmrzali.

Z. T.

Dela v vinogradu novembra

Če so vremenske razmere ugodne, lahko opravimo globoko obdelavo zemlje. Obdelamo jo tako, da ostane v grobih kepah, ki čez zimo premrznejo, se prepovijo z vlagi in zrakom, spomladi pa tudi s toploto. Zemljo obdelujemo, ko je primerno vlažna. Globoko rahljanje je mogoče opraviti ročno in strojno. Vse je odvisno od strmine in velikosti vinograda, od katere je odvisna tehnologija. Manjši vinogradniki obdelujejo bolj strma zemljišča, zato delajo ročno. Ročno rahljanje lahko opravimo z motiko, lopato ali vilami. Orodje zberemo glede na vrsto zemlje in ustaljen običaj v posameznem vinorodnem področju. V naših vinogradih je vedno pogostejša nega tal z zelenim pokrovom. Ta način je še zlasti priporočljiv v strmih vinogradih, kjer je izrazito površinsko odnašanje zemlje. Tu rahljamo zemljo samo v vrsti, medvrstni prostor pa je zatravljen in redno mulčen.

Pred jesensko obdelavo vinograd pognojimo s hlevskim gnojem ali mineralnimi gnojili, kar velja predvsem za težja tla. Tako potrebna hranila pravočasno dodamo koreninam. Izračunati moramo, kolikšne so zadostne količine posameznih hra-

dalje na 8. strani ■

Kaj pomeni danes boljševiška revolucija za Sovjetsko zvezo

II.

Kar se govori na odprti sceni, jemlje dih. Toda socialna tla, kot se je izrazil Trocki, so se doslej komajda premaknila. Delavski razred ni stopil v ospredje perestrojke, ker ne zaupa spremembam, ker ne vidi, da bi se proizvodne razmere izboljšale, ker odklanja večje delovno prizadevanje in se boji odrekanja potrošnji. In »uzurpatorji oblasti« se še oklepajo stare

zgodovinske podobe. Pretežna večina uradnih zgodovinarjev, ki so kariero začeli še v Stalinovi ponarejevalski delavnici, se zavija v molk.

V strokovnih in teoretskih glasilih, ki so prejšnje jubileje rdečega oktobra poveličevala že v začetku leta, je revolucija tokrat skoraj padla v vodo. Ker partijsko vodstvo ni enotno glede premagovanja preteklosti, doslej ni bilo direktiv.

Za disputom v ospredju teče prepir o nečem več kot samo doslej tako ozko razlaganih 70 letih od rdečega oktobra. V delih sovjetske elite si je utrta pot razširitev zavesti, ki s previdnim postavljanjem vprašanj pojem revolucije razširja na strukturni osrednji problem modernizacije Rusije. V resnici je že od 18. stoletja obstajala nadrejena zapoved državnega rezona, zapoved, ki se je vztrajno vsiljevala zaradi pripadnosti imperija Evropi — tako Romanovom kot revolucionarjem. To je bila naloga, da bi morali z orjaškimi evrazijskimi razvojnimi prostori agrarne družbe brez mestnih cehov in meščanskih vrednostnih redov (»mestni zrak osvoba-

— Znaš, de me gre prou na smeh ke poslušam ta poročila od referendumu. Politiki jn sekretarji se veselijo, da je blo za »ja« osemdeset pr stu, za »ne« pej samo dvajsti. Jn vsak zase se hvalejo, de so njih

Stoletnica Levstikove smrti

V Retjah pri Velikih Laščah na Dolenjskem je bila v nedeljo, 15. t.m., slovesnost ob 100-letnici smrti slovenskega pisatelja Frana Levstika. Slavnostni govornik je bil dr. Matjaž Kmecl, ki je med drugim naglasil, da je bil Fran Levstik morda največji graditelj slovenske samozvesti, da je svoje življenje videl kot boj, ga pojmoval kot boj in ga tudi tako nenehno zagrizeno usmerjal. »Prvinski nagon ljudstva, iz katerega je izhajal, pa tudi zgodovinski nagon takratne meščanske in mladonacionalne Evrope mu je dopovedoval, je dejal govornik, da je treba svojo svobodo držati v lastnih rokah, da preživi pogumnejši in močnejši, da je napočil čas, ko se ni mogoče ne skrivati ne izmikati. Ali si postavimo svoj dom z vsem, kar je na takem domu nujno in potrebno, ali pa ga ne bomo nikoli imeli. Treba je bilo visoko preseči prastari slovenski način obvladovanja usode, z nekakšno emigracijo vase, prilagajanjem in nedržavnostjo, zato se je Levstik, je poudaril doktor Kmecl, z velikansko energijo in nadarjenostjo zagnal v graditev novega, sodobnega slovenstva, takšnega za 19. in 20. stoletje«.

Po krajšem kulturnem sporedu je Levstikov rojak, pisatelj Jože Javoršek, odkril njegov doprsni kip, ki je darilo kiparja Jakova Brvarja.

ja!«), brez doslednega trgovskega in obrtnega monopola kljub vsemu, izvesti tisto tehnično prilagoditev, ki jo je zahtevala ruska pozicija na stari celini.

Previdno odpiranje za daljnosežnejše problematiziranje je opravljeno zato, da bi lahko bolj brez predsodkov razpravljali o družbenih predpostavkah dolgoročne strukturne krize. Po tendenci se tak pristop približuje tistim razmišljanjem, ki jih je zgodovinar Dietrich Geyer v šestdesetih letih zapisal v svoji knjigi, eni najbolj pronicljivih v neskončni vrsti oktorske literature.

»Tako caristična ministra Sergej Witte in Petr Stolpin kot stalinski planski komisarji,« piše Geyer v »Ruski revoluciji«, »so se ukvarjali s skupnim problemom, z

volivci narveč doprnesli za tistih osemdeset pr stu. In de če je blo kej mejn volivcev, je blo zatu, ke je biu referendum novembra mesca jn ledje tega niso vajeni.

— Tudi meni se zdi, de če jeh tolko ni šlo volt, de se nimajo prou neč za veselt.

— Poglejmo številke nomalo zares: Vseh volivcev je blo nekej mejn ku 46 meljonov. Če be vsi šli volt, be blo tu stu pr stu. Ma volt jeh je šlo samo trideset meljonov, če reč 65 pr stu. 35 pr stu al 16 meljonov pej niso šli nanka zraven. Jn za »ja« so glasovali samo tisti, ke so šli volt če reč 80 pr stu od trideset meljonov. Dvajsti pr stu od teh, če reč pet meljonov, je pej volilo »ne«. Ma trinajst od stu od tisteh, ke so šli volt, niso volili al volili neveljavno.

— Mihec, meni se od teh meljonov kar meša jn ne zastopem neč. Dejmi povedat bol na kratko, kaku je ta reč!

— Prou. 35 pr stu jeh ni šlo volt. Ostanje 65, ke so šli. Od teh je 8 pr stu volilo neveljavno. Ostanje 58 pr stu. Od teh je 11 pr stu volilo »ne« jn taku ostanje za »ja« 46 pr stu. Če reč, de samo 46 od stu volivcev je volilo »ja«. Če reč nanka polovica. Jemajo malo kej se veselt. Videš, taku je kadar operirajo sez odstotki. Ne pej 80 od stu!

— Ja, ja. Kadar se jegrajo sez odstotki, je koker ke rečejo od tiste fabrike, ke je nardila deset avtomobilov. Jn kadar jeh nardi dvajsti, rečejo, de je zvišala proizvodnjo za stu pr stu. Tista fabrika pej, ke jeh je nardila petstu, kadar jeh nardi petstudeset, rečejo de je zvišala proizvodnjo samo za deset od stu.

— Al pej tista od golaža. Aden je jeu zelje, aden pej golaž. Ma po statistiki sta oba jedla segedinski golaž.

— Ja, videš, tudi ta referendum ni rešu neč. Zatu ke stranke so se že začele med sabo pričkat zastran dnarja jn lahko bomo jemeli spet vladno krizo.

— Ma milijarde za ta referendum pej so šle. Bojo spet kej podražili.

— Sej ne znajo družga.

—O—

V prostorih Espomega v Gorici bo 26. in 27. t.m. redno zasedanje Italjuga in Jugitala, se pravi mešanih gospodarskih zbornic iz obeh držav. Zasedanja bi se morala udeležiti tudi oba ministra za zunanjo trgovino Ruggiero in Krekič.

nalogo, ki je imela med letoma 1890 in 1930 popolno prioriteto in ki sega tudi čez cezura iz leta 1917: gre za to, da bi v kratkem času, s skrajno pospešitvijo, izvedli industrializacijo in modernizacijo zaostale agrarne dežele. V tem času so zaporedoma preizkusili protekcionistično, tržnogospodarsko in socialistično pot tehnične preobrazbe.«

V dopolnilo je mogoče reči: ker ta družba ni poznala socialne in industrijske discipline v zahodnem smislu, ker boljševiski »socialistične poti« sploh niso vedeli, da je Marx na ekonomsko modernizacijo gledal kot na zgodovinsko funkcijo kapitalizma in da socialistov kot modernizatorjev ni predvidel — zato je Stalinova nova diktatura gnala Sovjetsko zvezo sicer v industrializacijo, ne pa tudi v graditev in-

DELA V VINOGRADU NOVEMBRA

■ nadaljevanje s 7. strani

nil. Na podlagi analize tal vsakih nekaj let ugotovimo založenost v tleh, upoštevamo pa tudi pričakovani pridelek in izkoristek gnojil. Navodila najdemo v priročnikih, lahko pa to opravijo tudi v laboratoriju ob analizi tal.

Ob obdelavi porežemo trsne korenine, to pa še posebej velja za mlade trse. Letos podsajene ali posajene trse zagrremo, da jih zavarujemo pred mrazom in divjadjo, ki pozimi rada poškoduje mlade trse.

Če cepljenke že imamo in je tudi zemlja primerna, lahko opravimo podsajanje že zdaj. Zamenjamo dotrajane stebre ali sidra pri žični opori.

Pri obnovi vinograda v drugem letniku lahko postavimo stebre. Če se pripravljamo na obnovo vinograda, storimo to pravočasno. Zadnji čas je za rigolanje. Pozabiti ne smemo na založno gnojenje pred rigolanjem. Načrtujemo nakup trsnih cepljenk, gnoja, komposta ali šote, kalija in ostalega materiala. Tudi letos imajo vse trsnice kakovostne sortne cepljenke za vinograde.

Ureditve vinograda je zelo draga, zato ne smemo varčevati. Cepljenke so drugod cenejše, vendar se napake pokažejo šele na začetku rodnosti. Grozdi so manjši, jagode so neenakomerno razvite, pojavlja se osipavanje. Zaradi neprimerne podlage propadajo trsi.

V tem času budno spremljamo dogajanje v kleti. Vsako posodo pregledamo vsaj dvakrat tedensko. Če so pri vrenju težave, moramo pravočasno ukrepati. Po končanem burnem vrenju sode dolijemo. Po končanem vrenju mlado vino primerno žveplamo. Potrebno količino žvepla približno ugotovimo z zračnim testom. Če pri mladem vinu nastanejo motnje, ki jim sami nismo kos, poiščimo strokovni nasvet brez odlašanja, ki bi bilo v škodo kakovosti vina. Najpogostejša napaka je vonj po gnilih jajcih ali strokovno boekser. To otroško napako vina odpravimo z zračnim pretokom in primernim žveplanjem. Pogosto mlado vino porjavi, kar se zgodi, če grozdje ni strokovno predelano in je žveplo uporabljeno nestrokovno, kar vse odpravimo s primernim in pravočasnim žveplanjem. Nekatera vina bo konec novembra treba že prvič pretočiti.

Z. T.

dustrijske družbe. In zato je Mihail Gorbačov danes znova pred klasičnim problemom nujno potrebne modernizacije brez ustreznih socioekonomskih predpostavk — modernizacije, zaradi katere mora Moskva vedno znova iskati tehnološko priključitev k zahodnim državam, da ne bi izgubila veljave kot svetovna sila.

Težkoindustrijski temelj, ki ga je postavil Stalin, ne drži več. Druga pot, ki jo je gruzijski diktator z uničenjem NEP na koncu sedmih boljševističnih reformnih let zasul, se zdaj spet pojavlja kot odresilna pot. Kajti za to, da bi bila vključitev v obdobje mikroprocesorjev sploh še mogoča, je treba prebivalstvo prek lahke industrije izuriti v množični proizvodnji vrhunske tehnike.

nadaljevanje